

Voorstel aan de gemeenteraad

Initiatiefvoorstel verbod afsteken consumentenvuurwerk

Beleidsveld	Openbare Orde en Veiligheid
Opgesteld door	GroenLinks en Partij voor de Dieren
Opsteller	Heleen de Boer en Maarten van Heuven
Kenmerk	7420977
Geheim	nee

De leden Heleen de Boer en Maarten van Heuven stellen de raad voor het volgende te besluiten:

1. Voor te nemen om artikel 2:44 van de APV te wijzigen zodat met ingang van de jaarwisseling 2020/2021 in de stad Utrecht een algeheel verbod geldt op het afsteken van consumentenvuurwerk.
2. De ontwerpverordening tot wijziging van de Algemene plaatselijke verordening Utrecht 2010, Gemeente Utrecht, verbod afsteken consumentenvuurwerk vrij te geven voor inspraak en het college op te dragen hieraan uitvoering te geven, en op basis van de inspraakreacties, in samenspraak met de initiatiefnemers, een raadsvoorstel tot wijziging van de verordening voor te leggen in het derde kwartaal van 2020.

De raadsleden,
Heleen de Boer en Maarten van Heuven

Samenvatting

Het voorstel beoogt het afsteken van consumentenvuurwerk met ingang van de jaarwisseling 2020/2021 te verbieden. In afwachting van inspraak gebeurt dat in Utrecht in twee stappen, waarbij nu voorgesteld wordt het voorgenomen besluit te nemen.

Context

De jaarwisseling staat bekend als het meest onveilige feest van het jaar, en het wordt alleen maar erger. In Nederland waren er tijdens de laatste jaarwisseling ruim 9.300 veiligheidsincidenten. Dat zijn er 400 meer dan bij de jaarwisseling het jaar ervoor. De afgelopen jaarwisseling springt - ondanks de inzet van vele vrijwilligers en professionals - wat overlast betreft in het oog, en verliep in vergelijking met voorgaande jaarwisselingen onrustiger. De gemeente Utrecht kreeg 3.184 meldingen van vuurwerkoverlast, bijna drie keer zoveel als een jaar eerder. Er was voor € 196.250,- schade aan de openbare ruimte, ruim het dubbele ten opzichte van vorig jaar. En er waren 38 aanhoudingen, waarvan 25 verdachten minderjarig zijn.

Het kabinet kondigde op 31 januari 2020 een verbod aan op het afsteken van knalvuurwerk en vuurpijlen met ingang van de jaarwisseling 2020/2021. Een algeheel landelijk verbod zou volgens hen te ver gaan, en siervuurwerk gaat er niet onder vallen. Veel andere gemeenten zijn Utrecht al voorgegaan in het aankondigen van een algeheel verbod. De gemeenteraden van Apeldoorn, Rotterdam, Amsterdam, Haarlem, Eindhoven, Schiedam, Vlissingen en Nijmegen besloten reeds tot een algeheel verbod. Overigens zijn er meer gemeenten die dit overwegen, en het is dan ook aannemelijk dat het aantal gemeenten dat besluit tot een algeheel verbod op consumentenvuurwerk toeneemt.

Om een lappendeken aan lokale regelgeving te voorkomen heeft een totaalverbod op het afsteken van vuurwerk voor heel Nederland de voorkeur. Zolang de landelijke overheid slechts aanstuurt op een gedeeltelijk verbod, kunnen we als lokale overheid niets anders doen dan lokale maatregelen treffen en de druk op de landelijke overheid opvoeren. Utrecht sluit zich aan bij de gemeenten die laten zien wat de meest verstandige weg is en bij organisaties op het gebied van openbare orde en veiligheid, milieu, dierenwelzijn en volksgezondheid die zeggen dat een algeheel verbod beter is dan een deelverbod. Geen half werk dus.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad

Zie bijlage 'Besluitenhistorie bij Initiatiefvoorstel verbod afsteken consumentenvuurwerk.

Argument(en) en kanttekening(en)

Beslispunt 1. Voor te nemen om artikel 2:44 van de APV te wijzigen zodat met ingang van de jaarwisseling 2020/2021 in de stad Utrecht een algeheel verbod geldt op het afsteken van consumentenvuurwerk.

Argumenten

1.1 Veilige, schone en feestelijke jaarwisseling

Het verbod op het afsteken van consumentenvuurwerk zorgt voor een feestelijke en veilige jaarwisseling voor alle Utrechters.

1.2 Overlast verminderen voor mens en dier

De vuurwerkproblematiek en -overlast rondom de jaarwisseling nemen jaarlijks toe voor mens en dier. We willen hulpverleners beter beschermen, vuurwerkslachtoffers voorkomen, longpatiënten een fijne jaarwisseling bieden en schade in de openbare ruimte en aan het milieu tegengaan.

1.3 Alleen het verbieden van knalvuurwerk en vuurpijlen lost de problemen niet op

Experts wijzen erop dat ook siervuurwerk nog altijd gevaarlijk, onveilig, ongezond, milieuvervuilend en slecht voor dierenwelzijn is, en gebruikt kan worden om Utrechtse hulpverleners te belagen.

1.4 Er is nu voldoende maatschappelijk draagvlak

Uit de meest recente peiling van I&O Research blijkt dat maar liefst 65% van de Nederlanders voor een totaalverbod op consumentenvuurwerk is. In combinatie met een professionele vuurwerkshow is dit zelfs 69%. In een peiling van I&O uit 2017 lag het percentage Utrechters dat zo'n verbod steunde 9 procentpunt boven het landelijk gemiddelde. De verwachting is dat de steun onder Utrechters ook nu hoger is dan landelijk. In een recente poll van het AD/UN was bijvoorbeeld 75% voorstander van een

verbod op het afsteken van vuurwerk door consumenten. Kortom: het draagvlak voor een verbod is groot. Ook een toenemend aantal organisaties steunt een vuurwerkverbod.

1.5 Een algeheel verbod op het afsteken van consumentenvuurwerk biedt een duidelijke en veilige norm voor iedereen

Knalvuurwerk en vuurpijlen maken volgens de Belangenvereniging Pyrotechniek Nederland (BPN) ongeveer 15% deel uit van de Nederlandse vuurwerkverkoop. Het blijven toestaan van de overige 85% leidt in de praktijk tot lastige handhaving en een onduidelijk norm. Waar eindigt 'knalvuurwerk' of een 'vuurpijl', en begint 'siervuurwerk'? Een algeheel verbod op consumentenvuurwerk is duidelijk en veilig voor iedereen.

1.6 De wetgever heeft expliciet aangegeven dat gemeenten de bevoegdheid hebben tot het vuurwerkvrij maken van het gehele grondgebied

De bevoegdheid tot het vuurwerkvrij maken van het gehele grondgebied ontlenen gemeenten aan de autonome verordnungsbevoegdheid die in artikel 149 van de Gemeentewet is opgenomen. Bij de uitspraak van 14 december 2016 (ECLI:NL:RVS:2016:3342) heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State reeds bevestigd dat op grond van de autonome verordnungsbevoegdheid een vuurwerkvrij gebied kan worden aangewezen door een gemeenten dat deze beperking niet strijdig is met het Vuurwerkbesluit. Van deze mogelijkheid hebben we in Utrecht reeds gebruik gemaakt. Het geheel vuurwerkvrij maken van de gemeente kan worden bereikt binnen de bestaande wettelijke kaders, aldus de wetgever.

Kanttekeningen

1.1 Een landelijk verbod is effectiever

Een lappendeken van vuurwerkverboden op gemeentelijk niveau kan een onduidelijke situatie in het land en een waterbedeffect veroorzaken. Als het Utrechtse beleid verschilt van landelijk en van de gemeenten om ons heen, kan het voorkomen dat afstekers van vuurwerk precies op of rond de gemeentegrens gaan knallen.

1.2 Een algeheel verbod kan gezien worden als een vorm van overheidsbetutteling

Veel mensen vinden het zelf afsteken van vuurwerk, of het laten afsteken door mensen in de directe omgeving, een leuke traditie. Zij zien een verbod op consumentenvuurwerk, in welke vorm dan ook, sowieso niet zitten.

1.3 Het afsteken van vuurwerk is niet tegen te houden en handhaving is lastig

Ondanks alle huidige maatregelen om vuurwerkoverlast te doen afnemen zullen er mensen zijn die vuurwerk blijven afsteken. Het is daarom noodzakelijk om de komende jaren aandacht te houden voor de handhaving. De verwachting is wel dat naleving van het verbod ieder jaar beter zal worden. Overtreding van het nieuwe verbod is nog niet feitgecodeerd. Dit betekent dat er geen gebruik gemaakt kan worden van het zogenaamde 'bonnenboekje', maar een tikverbaal moet worden gemaakt. Dit is arbeidsintensief.

Beslispunt 2 De ontwerpverordening tot wijziging van de Algemene plaatselijke verordening Utrecht 2010, Gemeente Utrecht, verbod afsteken consumentenvuurwerk, vrij te geven voor inspraak en het college op te dragen hieraan uitvoering te geven, en op basis van de inspraakreacties, in samenspraak met de initiatiefnemers, een raadsvoorstel tot wijziging van de verordening voor te leggen in het derde kwartaal van 2020.

Argumenten

2.1 Door inspraak te verlenen krijgt de raad een breder beeld van de belangen die spelen in Utrecht en kan draagvlak worden gecreëerd

Op deze manier kunnen inwoners en andere belanghebbenden, zoals brancheorganisaties van vuurwerk, beroepsverenigingen van medici (oogartsen, handchirurgen, jeugdartsen, longartsen, etc.), politie, brandweer, ambulancediensten, dierenbeschermingsorganisaties en inwoners hun zienswijze geven op de door de raad voorgenomen beleidswijziging en het ontwerpbesluit tot wijziging van de APV.

Kanttekeningen

2.1. Inspraak kost tijd

Het inspraakproces zorgt voor een langere doorlooptijd van de behandeling van het ontwerpbesluit tot wijziging van de APV.

Financiën

Aan verandering van beleid zijn altijd kosten verbonden. Naast beleidsondersteuning zullen er kosten moeten worden gemaakt voor het inspraaktraject, communicatie, handhaving, en het faciliteren van eventuele alternatieve evenementen in de nieuwjaarsnacht.

Verwachting is dat kosten voor handhaving de komende jaarwisseling zullen toenemen ten gevolge van de wijziging van de landelijke wetgeving, ook omdat andere vormen van overlast gevend gedrag (daardoor) mogelijk toenemen, maar dat het onderhavige voorstel daarin weinig verschil maakt.

Op termijn zullen de kosten voor handhaving dalen. De kosten voor schade aan de openbare ruimte zullen ook op termijn afnemen, omdat er minder afgestoken gaat worden, en daarmee ook minder vernield wordt. Het is lastig om deze termijnen scherp te benoemen. Dat hangt natuurlijk ook samen met de gevolgen van het landelijke beleid, waar Utrecht van af zou wijken.

Daarnaast zullen ook de kosten van de inzet van brandweer (brandstichting aan bomen/huizen en autobranden) en medisch zorg afnemen. Ook de milieu- en natuurschade zal afnemen.

De kosten voor inspraak en communicatie zijn incidenteel en kunnen worden gefinancierd uit de bestaande beschikbare middelen voor deze doeleinden.

Vervolg

Zodra de raad heeft ingestemd met dit voorgenomen besluit, wordt het inspraaktraject gestart door het college. Dit proces zal ongeveer twee maanden in beslag nemen. De gebruikelijke procedures worden doorlopen, waarbij er ook actief contact wordt gelegd met Utrechtse vuurwerkverkopers alsmede met de omliggende gemeenten. De verwachting is dat de inspraak vóór het zomerreces kan worden afgerond. De inspraakreacties worden verwerkt, en op basis daarvan wordt in samenspraak met de initiatiefnemers het raadsvoorstel tot wijziging van de APV opgesteld en in september ter besluitvorming aan de raad voorgelegd. De voorgenomen planning leidt ertoe dat besluitvorming medio oktober kan plaatsvinden.

Communicatie

Het voornemen tot het invoeren van een lokaal vuurwerkverbod moet vanzelfsprekend ondersteund worden met communicatie via alle gebruikelijke kanalen. Zodra de raad het besluit heeft genomen kunnen de benodigde communicatievoorbereidingen worden getroffen. Daarnaast zal het besluit op de nodige aandacht van de lokale, regionale en landelijke media kunnen rekenen.

Bijlagen

- Ontwerpbesluit Verordening tot wijziging van de Algemene plaatselijke verordening Utrecht 2010, Gemeente Utrecht, verbod afsteken consumentenvuurwerk
- Besluitenhistorie bij Initiatiefvoorstel verbod afsteken consumentenvuurwerk
- Nadere onderbouwing en achtergrondinformatie bij beslispunt 1